

VA

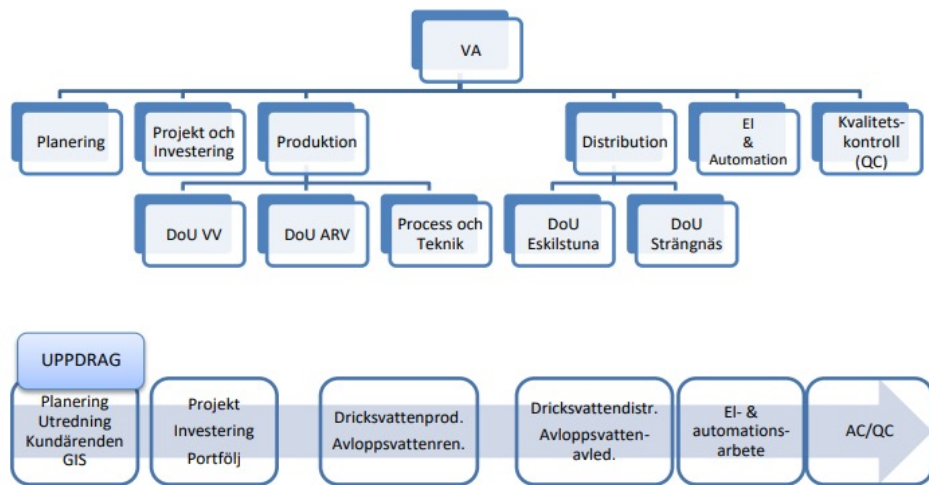
Organisation, status på VA-nätet

VAs uppdrag

Affärsområdet VAs uppdrag är att ansvara för leverans av vattentjänster enligt vattentjänstlagen. Detta innebär att verksamheten ska, på ett miljövänligt sätt, producera och distribuera dricksvatten och avleda och rena avloppsvatten samt processa och förädla restprodukterna till biogas och en användbar rötrest.

I uppdraget ingår dessutom att förstärka och uppgradera befintliga VA-anläggningar så att de klarar dagens och framtidens behov vad gäller kapacitet och kvalitet samt utbyggnad av VA-anläggningar i nya områden.

VA-organisation

- Planering - Strategisk planering och planfrågor, exploatering, utbyggnad och utredning.
- Projekt och investering - Genomförande av större utbyggnads- och investeringsprojekt
- Produktion - Drift och underhåll av anläggningar som berör produktion av dricksvatten, rening av avloppsvatten samt förädling av restprodukterna till biogas och en användbar rötrest.
- Distribution - Drift och underhåll av befintligt ledningsnät och pumpstationer, samt reinvestering.
- EI & Automation - Styr & regler, elkonstruktion, elinstallation och elunderhåll.
- Kvalitetskontroll - Ansvar för analytisk (AC) och kvalitetskontroll (QC), egenkontrollprogram för vattenverk, provtagning från VA-verk och ledningsnät, utredning av klagomål på dricksvatten.

Vattenförsörjningen

Ca 80% av kommunens drygt 36 000 invånare får sin dricksvattenförsörjning tillgodosedd via det allmänna dricksvattenledningsnätet. Dricksvattenproduktionen sker sedan 2008 från Norsborgs vattenverk i Botkyrka kommun som ägs av Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA). Vattenverket är ett av de största i Stockholmsregionen och försörjer ca 1 miljon människor med dricksvatten från 11 kommuner. Sedan 2016 är Norsborgs vattenverk utpekad som ett riksintresse för dricksvattenproduktion av Havs- och vattenmyndigheten.

I Gorsingeholm söder om Strängnäs tätort finns ett reservvattenverk i händelse av leveransavbrott från Norsborgs vattenverk. Råvattnet tas från en djuphåla i Mälaren och renas genom konstgjord infiltration vid vattenverket och i det naturliga åsparti som finns i Gorsingeholms naturreservat. Reservvattenverket har fyra biologiska barriärer, två infiltrationsområden, UV-ljus och klorering. Klorering används endast i beredskap och inte i normal drift. Vattenverket levererar ett tekniskt vatten i normal drift till ett antal industrier i Strängnäs tätort via ett separat ledningsnät för ändamålet. Ett egenkontrollprogram och skyddsområde för grundvattentäkten finns framtaget

Vattenförsörjningen

Avtalet ställer också krav på SEVAB att tillgodose en reservvattenförsörjning till dricksvattenkunderna i kommunen via Gorsingeholms reservvattenverk inom 8 timmar från ett identifierat driftavbrott hos SVOA. SEVAB förbinder sig också att tillhandahålla en reservoarvolym som motsvarar 33% av högsta dygnsförbrukning. Avtalet som är giltigt till år 2060 kan sägas upp med ett förbehåll på 10 år. Om detta inte görs förlängs avtalet per automatik.

Status på ledningsnätet

VA-ANLÄGGNING SEVAB	BESTÅND
<i>Dricksvattenledningar [km]*</i>	467
<i>Spillvattenledningar, självfall [km]*</i>	214
<i>Spillvattenledningar, tryckspill [km]*</i>	180
<i>Dagvattenledningar [km]*</i>	195
<i>Kommunala pumpstationer (S+D) [st]</i>	77
<i>Tryckstegringsstationer [st]</i>	12
<i>Dricksvattenreservoarer [st]</i>	4
<i>Villapumpar [st]</i>	674

En av de viktigaste VA-tekniska frågorna i branschen de senaste 10-åren har varit hur snabbt de befintliga VA-ledningsnäten ska förnyas för att inte skapa problem för nästkommande generationer.

En rekommenderad förnysetakt har tagits fram av branschorganisationen genom Hållbarhetsindex. Detta ligger till grund för SEVABs målbild om 0,7% förnysetakt för dricksvattenledningar och 0,6% förnysetakt för avloppsledningar.

Nationellt lägger Sveriges kommuner nära 2,8 miljarder per år på förnyelse av VA-ledningsnäten, dock med en stor variation mellan kommunerna. På befintligt ledningsnät i Strängnäs är ambitionen att reinvestera ca 50 Mkr/år.

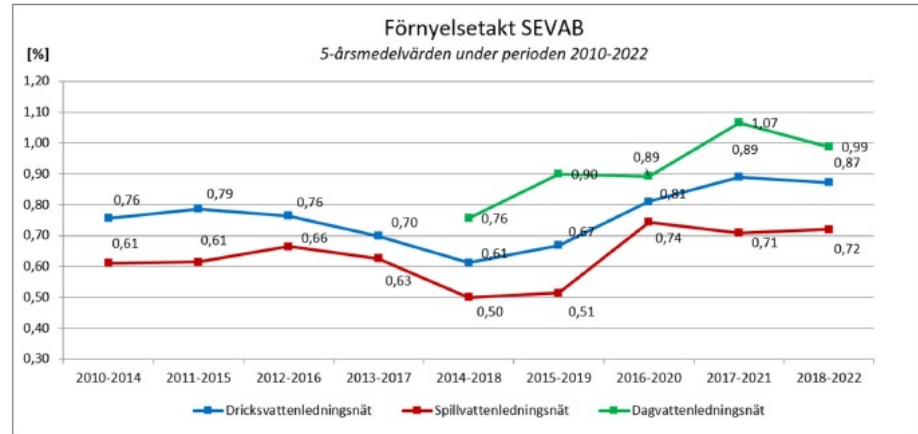
Status på ledningsnätet

- VA-ledningarnas ålder, status och bestånd kommer innebära ett omfattande och återkommande förnyelsearbete för SEVAB. Förnyelsemålet (5-årsmedel V 0,7%, S 0,6%) innebär att en total sträcka om ca 7 km behöver förnyas varje år. Detta 5-årsmedel är uppfyllt av SEVAB idag.
- SEVAB har sedan 2016 arbetat mer systematiskt med att förnya VA-ledningsnätet än tidigare med att arbeta efter en genomarbetad reinvesteringsplan inkl. saneringsplan med fokus på tillskottsvatten.

Status på ledningsnätet

SEVAB har under en längre tid levererat ett bra resultat avseende förnyelsetakt. Detta baserat på 5-årsmedelvärde utveckling men också på ett nationellt plan där trenden är att många kommuner har svårt att leva upp till branschorganisationens rekommenderade målsättning.

Resultatet för SEVAB gör att 5-årsmedelvärdet ligger över Svenskt Vattens Hållbarhetsindex med marginal.

Figur 9. Förnyelsetakt för SEVAB redovisat som 5-årsmedelvärden under perioden 2017–2022.

Vattenförluster

Det totala "svinnet" i Strängnäs låg 2022 på ca 26% (minskning med ca 22% jmf mot 2021).

Dvs. SEVAB har köpt 26% mer vatten än den mängd vatten SEVAB debiterat sina kunder.

Det totala svinnet är inkl. odebiterad tillåten förbrukning inom det blå segmentet i bilden nedan.

Levererat vatten	Tillåten förbrukning	Debiterad tillåten förbrukning	Debiterad mätt förbrukning	Debiterat vatten
			Debiterad omätt förbrukning	
		Odebiterad tillåten förbrukning	Odebiterad mätt förbrukning	Odebiterat vatten
			Odebiterad omätt förbrukning	
	Vattenförlust	Skenbart läckage	Otillåten förbrukning	Odebiterat vatten
		Verkligt läckage	Utläckage kommunala ledningar	
Utläckage servisledningar				

Avloppsreningsverk

- Strängnäs avloppsreningsverk (SARV) tar idag emot och renar avloppsvatten från stora delar av Strängnäs kommun. I dagsläget renas avloppsvatten från Mariefreds tätort med omnejd på ett avloppsreningsverk beläget strax utanför Mariefred (MARV), detta reningsverk ska – innan år 2026 – läggas ner och avloppsvattnet ledas om till SARV.

Utöver att MARV ska läggas ner så pågår ett antal större utbyggnader och omvandlingsområden i Strängnäs kommun vilket gör att vid år 2026 beräknas den ingående belastningen vara i storleksordningen 34 000 pe. Vi har tillstånd för 50 000 pe idag.

Utvecklingsplan SARV (i grova drag)

- Ny anläggning för slamhantering på SARV togs i bruk 2022, den omfattar all hantering av slam från slamlager till avvattnat slam och omvandling av biogas till el- och värme.
- Nytt intag och grovrening (plan klar 2026)
- Ny anläggning för biologisk rening (plan klar 2026)